

aan Leden van de gemeenteraad	van A.J. Schipperheijn	ter kennisname aan Leden van het college
datum 29-05-2020	doorkiesnummer (070) 326 18 02	bijlage(n)
betreft Advies Auditcommissie betreffende de jaarrekening 2019 en het verslag van de accountant bij de jaarrekening		

Inleiding:

De auditcommissie heeft in zijn vergadering van 26 mei jl. met de accountant en de ambtelijke staf gesproken over het proces van de controle, het conceptverslag van bevindingen van de accountant en de Jaarrekening. Het proces van de controle is soepel verlopen, op het onderdeel H10 na. De stukken hebben de accountant laat bereikt, maar niet tot een vertraging van het verdere controleproces geleid. De accountant heeft aangegeven tijdens het controleproces constructief met de organisatie heeft kunnen samenwerken. Desalniettemin moet geconstateerd worden dat niet alle aanbevelingen van de accountant bij eerdere Jaarrekeningen zijn opgevolgd.

De accountant heeft over het boekjaar 2019 een goedkeurende controleverklaring verstrekt ten aanzien van getrouwheid en een verklaring met beperking ten aanzien van de rechtmatigheid. De beperking over de rechtmatigheid wordt veroorzaakt door de fouten die geconstateerd zijn met betrekking tot de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving. Dit is het gevolg van onvoldoende interne beheersing door de organisatie. De ingezette verbeter agenda moet daarom met kracht worden doorgezet zodat de kwaliteit van de jaarrekening en het jaarrekeningdossier wordt verbeterd. De auditcommissie constateert met de accountant dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft.

Accountantsverslag 2019

De accountant doet in zijn verslag een aantal aanbevelingen die de commissie onderschrijft en onder de aandacht van de raad brengt. Het gaat om de volgende zaken:

Materiële vaste activa

Binnen de MVA zijn ook de strategische gronden opgenomen. De BBV schrijft voor deze waarde elke twee jaar te bepalen. De accountant en de auditcommissie constateren dat deze waardering afgelopen jaren niet getoetst is. Geadviseerd wordt de waardering van strategische gronden periodiek zelfstandig te toetsen.

Financiële vaste activa

De gemeente Rijswijk heeft een aantal leningen uitstaan bij andere partijen. De accountant heeft vastgesteld dat er (tussentijds) geen afstemming plaatsvindt om vast te stellen of de positie overeenkomt met de positie die bekend is bij de andere partij. Tevens wordt er niet geëvalueerd of de uitstaande gelden nog inbaar zijn. Geadviseerd wordt deze controles in het afsluitproces mee te nemen.

Vorraden

Voorgaand jaar is de controle van RijswijkBuiten een intensief traject geweest. Reden hiervan is dat RijswijkBuiten significante impact kan hebben op het beeld van de jaarrekening. Tijdens onze controle heeft de accountant geconstateerd dat ten onrechte exploitatieopbrengsten

opgenomen zijn in de projectcalculatie. Dit leidt tot een bijstelling van de grondexploitatie. Om te voorkomen dat bevindingen pas later in het voorjaar wordt geconstateerd wordt geadviseerd om het moment van actualisering op te nemen in de financiële verordening zodat hierop tijdig door de raad kan worden gestuurd.

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva zijn schulden opgenomen voor de verplichtingen met betrekking tot de WMO en de Jeugdhulp. Voor de bepaling van de nauwkeurigheid van de overlopende posten is de gemeente afhankelijk van externe partijen (productieverantwoordingen), zoals de H10. Vanwege vertragingen bij zorginstellingen door Corona zijn deze laat ontvangen. De controle op de nauwkeurigheid en volledigheid heeft niet geleid tot een aanpassing van de Jaarrekening.

Parkeeropbrengsten

De opbrengsten belparkeren worden steeds belangrijker voor de gemeente. Om vast te stellen of de opbrengsten van de gemeente Rijswijk volledig zijn is de organisatie afhankelijk van de dienstverleners Belparkeren. Gezien de omvang van deze opbrengsten stroom wordt geadviseerd controleverklaringen bij de opbrengsten belparkeren voor de gemeente op te vragen bij de dienstverleners. Het ontbreken hiervan leidt in de controle 2019 tot een onzekerheid omdat de volledigheid van de opbrengsten niet onderbouwd kan worden.

Verstrekke Subsidies

Geconstateerd is dat nog niet voor alle subsidies de vaststelling 2017 is afgehandeld. De accountant adviseert de tijdigheid en juistheid van de uitvoering van dit proces te monitoren en gezien de financiële omvang van de subsidieverstrekingen een subsidieregister aan te leggen. Met een register kan de tijdigheid en de volledigheid gewaarborgd kan worden. Tevens kan een register de mogelijkheid bieden om vast te leggen of aan subsidievoorwaarden is voldaan. Dit verzoek is ook eerder door de raad gedaan.

Huren en pachten

De verhuuropbrengsten van vastgoed zijn significant. Geadviseerd wordt periodiek de volledigheid van de contractenregister te analyseren aan de hand van het kadaster, om daarmee vast te stellen dat alle contracten in beeld zijn. Dit punt staat al meerdere jaren open. De organisatie heeft in 2019 toegezegd dat dit actiepunt opgelost zou worden maar dit blijkt niet gedaan te zijn.

Bedrijfskosten

Binnen de gemeente worden geen eenduidige procedures gehanteerd voor het goedkeuren en vastleggen van prestatieleveringen en contractregistratie. Dit heeft voor de controle tot gevolg dat het de organisatie veel tijd kost om de juiste documentatie boven tafel te krijgen. Bovendien is dit een indicatie dat de organisatie wellicht niet altijd kan voldoen aan de administratie plicht. Geadviseerd wordt om eenduidige procedures vast te leggen.

Rechtmatigheid inkopen

Mede vanwege de eerdere genoemde constatering is het tijdrovend om aan te tonen dat de contracten rechtmatig aanbesteed zijn. De controle leidt naar verwachting niet tot een goedkeurend oordeel doordat contracten ten onrecht niet zijn aanbesteed of de rechtmatigheid onzeker is.

Doordat het tijdrovend is voor de organisatie te achterhalen welke contracten en documentatie nog beschikbaar zijn is deze controle op dit moment nog onderhanden.

Bij diverse contracten is geconstateerd dat wordt afgeweken aan de aanbestedingsregels. Een van de mogelijke uitzonderingen betreft de contracten met betrekking tot de automatisering. Geadviseerd wordt om (juridisch) te onderzoeken hoe ICT systemen en het onderhoud aanbesteed kunnen worden.

Jaarrekening 2019

Naar aanleiding van de bespreking van de Jaarrekening 2019 in de Auditcommissie maakt de Auditcommissie in aanvulling op de constatering van de accountant de volgende opmerkingen:

- In de inleiding van de Jaarrekening wordt vooral gesproken over de wijzigingen op de begroting en niet zo zeer over de realisatie van de begroting. Gevraagd wordt hier bij de volgende jaarrekening meer op in te gaan.
- Het totaal tekort is 4,7 mio waarvan 2.676.000,00 in een tabel wordt toegelicht, maar het Rekeningsaldo na 2e halfjaarrapportage -2.088.000,00 wordt niet toegelicht. Om de controleren of posten niet 2x maal zijn opgevoerd moet dus een ander document geraadpleegd worden. Gevraagd wordt dit in de Jaarstukken alsnog op te nemen.
- De Jaarstukken vormen onderdeel van de P&C cyclus. Gevraagd wordt dat de relatie tussen de producten uit de P&C cyclus duidelijker te leggen.
- Opvallend is dat posten die goed te ramen zijn toch apart in de Jaarstukken terugkomen. De wijzigingen ten opzichte van de begroting, hadden eerder aangepast kunnen worden via een begrotingswijziging. Het betreft o.a. een post als Extra kosten wettelijke taken bij het onderdeel Publieke dienstverlening.
- Opvallend is dat bij het Onderdeel Sport staat dat sommige zaken niet begroot waren. Gevraagd wordt waarom dit niet is gebeurd aangezien dit wel had gekund.
- Individuele voorzieningen natura jeugd. Op deze post staat 9 ton niet te innen vorderingen in de periode 2015-2019. Gevraagd wordt hoe het komt dat dit bedrag pas in deze jaarrekening wordt genoemd.
- OZB baten laten een nadelig resultaat van € 594.000. zien. Gemeld wordt dat van dit bedrag een groot deel structureel is. Als het structureel is hoort hier een lagere raming bij. Gevraagd wordt waarom dat niet is gedaan.
- Onderuitputting Verkeer en Vervoer. Onderuitputting is vaak het gevolg van optimistisch begroten. De reden is veelal vertraging bij de uitvoering. Het minder uitgeven heeft een positief effect op de lasten, maar de begroting wordt niet uitgevoerd. Gevraagd wordt realistischer te begroten en uitvoering te geven aan de kaderstelling door de raad.
- Het ziekteverzuimcijfer ligt hoger dan de doelstelling. Daarnaast is de stijging van de externe inhuur zeer fors. Gevraagd wordt of dit een bewuste keuze is, of het gevolg van slechte planning/organisatie, of het gevolg van onvoorziene omstandigheden. Geconstateerd wordt dat de stijging van de formatie eveneens zeer fors is. De Auditcommissie wil graag hierover een expliciete toelichting.
- Verbonden partijen. Met de Corona maatregelen zal bij de GGD en VeiligThuis een kostenstijging plaatsvinden. De vraag is of de kosten allemaal door het Rijk worden gecompenseerd. Gevraagd wordt alert te zijn op deze post.

- Gezien de grote uitstaande schulden- en kasposities van de gemeente Rijswijk is een sterke treasury functie van groot belang. De Auditcommissie ontvangt graag een toelichting hoe een sterke treasury functie de komende tijd wordt gewaarborgd.
- Over de ontvangen Rijksmiddelen wordt weinig gerapporteerd. Gevraagd wordt een uitgebreidere toelichting te geven.
- RijswijkBuiten Planning op te leveren kavels. In 2020 worden volgens planning 304 kavels opgeleverd, in 2021 265 kavels, in 2022, 361 kavels. Dit is een groot verschil met de planning Grex 8 e herziening (bijlage 2, pag. 80.) In de Jaarrekening wordt niet toegelicht hoe het verschil verklaard wordt. Ook de sterke stijging in de opbrengsten vraagt om een toelichting. De Auditcommissie wil graag helder inzicht hebben in huidige en toekomstige risico's wat betreft de planning van RijswijkBuiten.
- Een volledige verklaring voor het verschil van begroting en realisatie in de jaren 2018 en 2019 ontbreekt. Dat verschil is daarbij ook nog zeer groot voor 2018 en 2019. Gevraagd wordt hierop een toelichting te geven.
- De effecten van de vertraging van de uitgifte van de kavels in RijswijkBuiten zijn niet vertaald naar de begroting. De vertraging leidt namelijk tot lagere opbrengsten OZB en andere heffingen alsmede uit het gemeentefonds. Gevraagd wordt deze effecten inzichtelijk te maken en te verwerken in de begroting.
- De effecten van de GREX zijn niet weergegeven voor de jaarschijf 2020. Gevraagd wordt de jaarschijf 2020 toe te voegen aan de GREX.
- Gevraagd wordt het effect van de bouwprognoses voor de begroting 2020 en 2021 verder inzichtelijk te maken.
- Tenslotte: de grondexploitatie Te Werve West laat een tekort zien. Dat tekort is niet inzichtelijk gemaakt. Gevraagd wordt dat alsnog te doen en de gevolgen daarvan in de begroting mee te nemen.

Aanbevelingen aan de gemeenteraad:

Naar aanleiding van de bespreking van het verslag van de accountant en de jaarstukken doet de Auditcommissie u de volgende aanbevelingen:

- Het college nadrukkelijk te verzoeken de aanbevelingen van de accountant op te volgen en met de accountant in overleg te treden voor het tijdig opvolgen hiervan.
- De auditcommissie over de voortgang van de uitvoering van de adviezen en de eigen verbeteragenda via rapportages te informeren;
- Het college sterk aan te bevelen om de verbeter agenda, waaronder de verplichtingen administratie, voortvarend uit te voeren, zodat een betere monitoring op de naleving van het inkoopbeleid aan de voorkant van het proces kan plaatsvinden.
- Het college te verzoeken de inhuur van personeel nauwlettend te monitoren, de raad tijdig te informeren over de noodzaak voor externe inhuur, en met voorstellen te komen voor mitigerende maatregelen. Daarbij vraagt met name het huidige ziektepercentage om aandacht.
- In de financiële verordening de procedure voor de actualisatie van de GREX op te nemen zodat de raad tijdig en zorgvuldig zijn kaderstellende rol kan vervullen;
- Het college te verzoeken de vragen over de Jaarrekening voorafgaand aan de bespreking daarvan in de raad tijdig schriftelijk te beantwoorden;

- Deze brief, en de schriftelijke beantwoording van het college, te agenderen als onderdeel van de beraadslaging tijdens de raadsvergadering van 7 juli;
- De Jaarstukken in navolging van de Auditcommissie als een getrouwe weergave ultimo 2019 te beoordelen en als zodanig vast te stellen.

Met vriendelijke groet,

Namens de auditcommissie,

C.P.I.M.Dolmans
Voorzitter

A. Kooy
Plaatsvervangend voorzitter